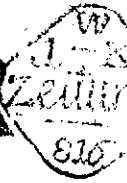

MAGYAR KURIR

Indult Détsből, Kedden Oktober' 22-dik napján, 1816-dik esztendőben.

Algír ia.

Irtuk volt, hogy az *Algiriai* Deyve I való alkunak megkötetése tovább haladott volt valamivel, mint kellett volna, melyre az adta az alkalmatosságot, hogy a' Dey két *Spanyol* foglyot nem akart kiadni, azal mentvén magát, hogy adósok. Végre béizent hozzá Lord *Exmouth*, hogy így is tsak adja ki őket, mert megfizeti ő érettek a' mivel adósok. Nem lévén e'szerént semmi több fogása a' *Deynek*, így szollott a' maga *Divánjához* (Ministereihöz) — "Éppen a' nyakamra lépett, már mit tehetek?" — 's ezzel a' két *Spanyol* foglyot is kiküldvén, így készült-meg végre a' békeség.

A' *Párisi Gazette de France* írja, hogy az *Anglusok* által összerongáltatott *Algiriai* sántzok és bástyák ismét kezdenek a' magok omlásaiik közül felemelkedni, 's kézzel lábbal rajta vannak mindenenk, hogy nem soká még a' nyoma se lássék annak, hogy a' város ostromoltatott volna. A' Dey még meg nem szünt a' fejeket egymásután mind azoknak elütni az *ármádájánál*, kikről azt gondolja, hogy valami árulást követtek-el ellene. Már sok olyanokra talált, kiket hosszúállásának e'képpen feláldozott; 's még a' nép is kedvelleni látszik ezen kegyetlenkedést. A' sántzokat és bástyákat a' maga katonái által épített a' Dey, 's a' lakosoknak is ígéretet tett, hogy az ő házaikat is a' katonák által fogja felépíttetni. Szüntelenül a' munkások között fo-

rog, tsak közönséges öltözetben ugyan, de fegyveresen. Azoknak a' tisztjeinek, a' kik magokat ezen ostromoltatás alatt jól viselték, nagyon kedvez. Még az *Anglus* hajónak onnét lett elevezése előtt (mint mind ezeket a' nevezett *Frantzia* újság erőssíti) egy proklamátziót intézett *ármádájához* a' Dey; a' proklamátziót a' templomban olvastattatta-fel: ő maga pedig az össze rontatott batiériák közül a' legrongyosabbnak tetejére felállván, ilyen beszédet intézett onnét a' néphez és a' körüllette álló tisztkehez: —

„Nem, nem győzettettünk mi meg! Az ellenség olyan fegyvereket fordított ellenünk, a' melyek előttünk esmeretlenek, neki pedig tulajdonai. Közöttünk némely semmire kellő emkereket, ígéretei és aranya által eltsábított (magához hódított). De, ki az az igazi *Afrika*i ember köztetek, a' ki olyan gazdagságra vágyodna, a' mely nem az ő bátorságának gyümöltse volna? Mi aláírjuk a' békeséget, de dítsóséggel teslekeszszük azt; 's ha a' mi ellenségeink ezen napon a' rajtuk való győzedelmeskedésnek innepét celebrálják, innepeljük meg ezt mi is úgy, mint azon napoknak egygyikét, a' melyeken ellenségünknek legtöbb kárt tettünk! Katonák és te hérosokból álló nép! El ne felejtkeztek soha a' ti őseitokról; ezek élnek, és élni is fognak öröké, 's a' tulso partokon lakó népeknél örökké betsütni fog az emlekezetek. Ezeknek a' népeknek vegek van mikor meghalnak, 's ezek tsak hamar elmúlándó hatal-

masságok; a' ti népeteket ellenben csak szempillantatokig alátja-el a' halál, 's éppen ily hamar feltámad az. Meg kell néktek jutalmaztatni nemcsak látorságtokért, mert az néktek természetszerént való virtusotok; hanem azoknak is megkell jutalmaztatni, a' kik köztetek az ágyuztatás által megkárosítottak. —

Még a' kikötőhelyben volt, így szoll a' *Gazette de France*, az Anglus hajós sereg, mikor a' De y ezen beszédet a' néphez tartotta, a' melly ennek hallására örvendő kiabálásra fokadott, a' De y' köntösit tsokolta, 's több e'félék.

Nagy Britannia.

A' békességből következett nyavaja, így szollanak némely Londoni írók, az *Amerikába való kivándorlás*, a' Nagy Britanniai lakosokba is annyira beléjek kapott, hogy a' *Ney-Yorkban* lévő Anglus Konzul jónak találta a' *Londoni* újságírókhoz írni, 's ezek által kihirdettetni, hogy azok, a' kik hazajokat el hagyván oda vándorlottak, ezereknént bujdokolnak ide 's tova, minden segedelem nélkül az Amerikai vidékeken, úgy hogy 6 hozzá csak egy hétnek lefolyta alatt 10 Anglus, 8 Skotziai, és 76 Irlandiai emberek folyamodtak légyen, azért, hogy szerezzen nékik módot a' visszamenetelre, hanem ő nem segíthetvén rajtok, csak a' *Felső Kanadába* való általmenetelre adott néhányaknak passust, a' hol könnyebben megélhetnek.

A' Ministerium' újságának a' Kirirnak, melly egy időtől fogva azt kezdte vala hirdetni a' Ministerium' kedveszerént, hogy az Angliai fabrikák ismét kezdenek virágzó állapotokra viszsza térni, más újságok ellene mondanak. Azt mondja a' *Glasgowi* újság, hogy az is tsupa mese, a' mit nem régen erősített a' nevezett Kurir, hogy az *Edinburgi* kikötőhelybe csak egy nap' 35 hajók eveztek volna be, mert egy egész hét alatt nem evezett be tizenháromnál több.

Némely *Londoni* újságok ismét nagyon magas hangon kezdenek beszélteni az Amerikaiaknak *Nápolyhoz* való kívánságairól *Lampadosa* szigete eránt. Azt, hogy valami jussok lehetne az Amerikaiaknak ilyen kívánságra, általában tagadják a' *Londoni* írók; sőt azt is erősítik, hogy, még ha meg vásárolnák is az Amerikaiak a' nevezett szigetet a' Nápolyiaktól, az Európai Hatalmasságok 's ezek között nevezetesen *Anglia*, még így sem fognák meg engedni azt, hogy az Amerikaiak itt magoknak valamelly megállapodásra való helyet szerezzenek, mivelhogy a' Középtengerhez semmi olyan Hatalmasságnak nem kell semmi befolyásának lenni, a' melly az *Atlanticum* tengerentúl lakik, minthogy különben megzavarodhatna az Európai politikai fontbéli egyenlőségnek mértéke.

Most a' *Londoniak*, sőt egész Nagy Britannia 's Irlandia' figyelmettségét a' Londoni Lordmájer (Polgármester) választás vonta magára, a' melyről így írnak *Londonból* Október' 4-dik napján: —

„Ennek előtte *Londonban* minden választás és egyéb politikai kérdésekre, Polgármesteri 's Parlamentomi képviselőválasztásokra nézve, mellyeknek voksolás által kell meghatározatni, örökké a' Ministeriális részenlévők szoktak volt az erősebbek lenni, úgy hogy a' Ministerek' részén lévőek örökké voltak két vagy három annyin is, mint az ellenkező részenlévők. Most éppen megváltozott a' dolog; ma már 6-dik napja, hogy foly a' Lordmájorra való voksolás. Smith, kit a' Ministerek akarnának választani, még eddig csak 1007 voksot kapott, az ő két vetelkedő társai közzül pedig *Wood*, a' tavalyi Lordmájer, 2452; a' másik pedig, egy *Combe* nevű hasonlóképpen a' Ministerekkel ellenkező részen lévő ember, 2244 voksokat kaptak, pedig ez az utolsó nyíltván kihirdettette, hogy ő ha reá menne is a' voksok' többsége, még sem fogná felvállalni ezen hivatalt. Nem kell gondolni, így szoll a' tudósító, hogy ezen választás'

dolghoz a' nép' sepreje is hozzá szollhatna; tsak azoknak a' Londoni előkelőbb és valóságos polgároknak van szavok chez, a' kik valamely mesterségnek vagy kereset' nemének folytatásához, hét esztendeig való tanulói időnek valóságos kiállása 's minden azután adók' nemeinek a' magok tzhoknál való lefizetése által jutottak hozzá. A' voksolók tsak szoros megvizsgáltság után bortsáttatnak-hé oda, a' hol a' voksolók' laistromába a' nevek beírattnak. Az alacsonyabb nép tsak alatt a' bőhajtás alatt lármáz és tréfálgodik addig, míg fenn a' végzetetlen nagyságú szalában a' voksolás' munkája annak módja szerint foly. Jaj volna annak a' betsületes embernek, a' ki történetből az alatt lármázó, igazi por sereg közé találna vetődni: ha életben jőne onnét ki, örvendhetne, de ha az Zsebeiben lenne valami, azt onnét bizonyosan ki nem hozná. —

„Ha a' lakosok egyszer a' választást a' voksolás által elvégezték, még a' dolog azután a' Londoni 26 Aldermánok (Senátorok') eleibe megyen megerősítettés végett, a' melly környülállásokhoz képpeszt már most ily kérdések forognak-fenn Londonban, még pedig nagy fogadások alatt: — Valyon meg fogják-é az Aldermánok, a' kik most minnyájan a' Ministerekkel tartó emberek, erősíteni *Woodot*, ha a' voksolók' többsége végig melléte marad? Vagy pedig nem úgy fognak-é tselekedni velle, mint a' Parlamentum tselekedett volt hajdan a' híres *Wilkessel*, kit a' Londoniak a' magok képviselőjökké választván, a' Parlamentum még is *Luttrell* tette-hé helyette a' maga tagjai közzé? Valyon a' mostani Londoniak nem fognak-é ezen esetben úgy tselekedni, mint az őseik tselekedtek volt, kik a' magok *Wilkesséket* másod ízben is választván, végezetre is kényszerítették a' Parlamentumot az ő befogadására? Én úgy itélek, így szoll az író, hogy az *Aldermánok* nem fogják a' lakosok' elméjének mostani nyughatatlankodását még az által is jobbanfel ingerelni, hogy *Smithet* ily mesterség

által iparkodának a' Ministerek' kívánságára Lordmájorráteuni, hogy *Woodot*, azért, hogy tavaly Lordmájor volt, kiszorítván, *Combe* pedig azt önként fel nem válolván, így osztán szükségesképpen *Smithre* kellenne annak szállani, 's a' többi. —

„Mind ezek a' környülállások azt mutatják, így végzi szavait az író, hogy a' Londoni polgárok' gondolkodása nagyon megváltozott; *Demokrataságra* fajultak-el (népgondolkodásuakká lettek). Hogy valyon nem soká a' Parlamentumi tagoknak választásakor is ily indulatot fog-é mutatni *London* városa, 's ezen *Nemzeti Senatusba* is bé fog-é egy pár ilyen népgondolkodású képviselőt taszítani, már nem tréfa tanakodás forog-fenn ezeránt is némelyek között, 's a' Ministeri részen lévő újságlevelekben már erről is szomorú előemlékezések (anticipálgatások) találtnak. A' mi egyébránt itt ezt a' Londoni Polgármesterválasztásbéli vetélkedést illeti, e' még tsak tűrhető, azért, hogy mint feljebb megjegyzők, itt legalább tsendességgel foly a' munka: de másképpen van ám a' dolog *Gloucesterben*, a' hol éppen most a' Parlamentum' a' isó házába választanak egy tagot, 's itt is egy *Reformátor* vetélkedvén a' régi jó rendtartásoknak vagy viszszaéléseknak egy barátja ellen, kedvekre ütök verik érettek egymást az emberek. — „Végezetre tsakugyan a' *Kékek*, a' Ministeri részenlévők foglalák-el (így szoll a' *Gloucesteri* újság) a' tanátszó szalát. A' *Sárgák* közzül (ezek a' népgondolkodásuak) nyoltzat vittek a' betegek' házába, úgy elverték őket. Itt azonban mint látszik a' számokra nézve igen egyforma erővel bírnak a' *Kékek* és *Sárgák*, hanem, ugyan iparkodnak az utolsók, hogy számjokat nevelhessék; tegnap és ma minden vidékekről egymást érve mentek a' sárga bokkrétás választókkal tele postakotzik *Gloucester* felé; még *Londonbol* is gyűjtöttek magok mellé verhunkosokat. Még a' kalapjokon is e'féle jelentésű irás

volt a' sárga Bokréta mellett, hogy nem fizetik ők többé a' *Sine-cura* hivatalokat. —

Hogy a' *Londoni* Polgármesterválasztásra ismét vissza térjünk, erről szükséges leszén még a' régibb tudósításokból - e' következendőket megjegyezni: —

„A' *II-dik Károly*, vagy inkább a' *III-dik Wilhelmus*' idejétől fogva nem történt az, hogy *Londonban* valaki egyvégtiben két esztendeig viselte volna a' Polgármesterséget. *Pilkington* három esztendeig választották a' *II-dik Károly* idejében azért, hogy neki azt az öldrötetést 's kárvallást, melyet ő ezen Királytól szenvedett, az által akarták kipótolni a' *Londoni* polgárok. Ez a' Király minden privilégiumaitól megfosztotta vala' *London*t. *Wittington*, kiről azt mesélték a' *Londoniak*, hogy egy esmeretlen szigeten egy matska' segedelme által végzetlen kintsre találván azután mint *Lordmájer* a' *Londoni* szegényeket abból segéllette; 's a' *Gráhamok*, kiket a' magok jótéteményeiről a' *Londoniak* még ma is emlegetnek, 's a' kik végzetlen fundációkat tettek; 's *Bekford*, a' kit bátor *Lordmájornak* neveztek azért, hogy a' Királynak szemtűszemben és szinles nélkül eleibe térjesztette azt, hogy nem jól foly a' *Státus*' gazdálkodása, meg nem nyerheték azt, hogy egymásután két esztendőre Polgármesterekké választatták volna. Most egész *London* buzgásban látszik lenni a' maga tavalyi Polgármestere *Wood* mellett, hogy őtet ismét aza neveztetessé. Mindenek megvallják felőlle, hogy igen munkás ember: hanem, hogy mitsoda politikai gondolkodású ember legyen, ezt ő leginkább akkor mutatta-ki, mikor tavaly Polgármesterré tétettetvén, a' város' házánál a' béiktatáskori szokott vendégséget adta, a' mellyen, mint hivatalosok, a' *Princzek* 's minden *Ministerek* és külső *Követek* jelen lévén, ő úgy ékesített-e fel ezen alkalmosságra a' vendégeskedő szállát, hogy a' nagyembereknek mejképeikkel rakatta-meg azt csoportosan, 's úgy intéztette-el, hogy

az egygyik csoportban *Harmadik György* (a' mostani beteg alméjú Király), a' *Régens Princz*, *Wellington*, *Nelson*, *Blücher*, *Cromwell*, és *Bonaparte* valának helyhezettve. Ezt a' különös összevállogatást neki igen rossz neven vették. Eleitől fogva meg volt *Angliában* az a' szokás, hogy ha valamelyik *Lordmájer*' idejében valami oly környűllás előfordult, hogy azért neki személyesen kellett béműtatni az *Urakodónak* a' jó szerentakivánást, tehát ilyenkor minkenkor *Baronatussággal* szokta volt az uralkodó a' Polgármestert megtisztelni. *Wood* is adott vala-bé a' koronaörökös *Charlotta*' férjhez-nemetelekor a' *Régens Princznek* a' *Londoni* polgárság' nevében egy ilyen jó szerentekivánó köszöntést, de semmi *Baronatusságot* nem kapott érte. *Woodnak* ezen megtiszteltésbéli elmellőztetését tehát már most azzal akarja a' népgondolkodással bíró 's reyolútiós hajlandóságú rész megboszszólni, hogy a' *Ministerek* által jóvaltatott *Smithet* kiszorítani iparkodik a' *Lordmájori* fényos poltzról, 's *Woodot* akarja másodsor is választani. A' mi a' másik *Candidatust*, *Combét* illeti, ez is a' nép' kedveszerént való ember ugyan, úgy hogy a' régibb időkben, azért, hogy ő is Serfőző, némelykor tsufáságból némelyek *Santerrének* is neveztetett; hanem ez koros és beteges volta miatt fel nem valóhátja ezen hivatalt, minthogy erre igen talpra'esett ember kívántatik.“

Nottinghamban nem régen valami politikai gyűlést tartván mint hallatik valami 5000 emberek, kérelmet készítettek a' *Régens Princzhez*, azeránt, hogy a' *Parlamentumot* hivattassa össze, a' *Katonaságot* kevesíttse, 's a' *Sine-Cura* hivatalokat töröltesse-el, 's több e'félek.

Frantzia Ország.

A' Király ilyen kerülő irást bortsátott a' *Frantzia* országi *Érsekekhez* és *Püspökökhöz*: —

„Januarius 21-dike egész Frantzia országra gyásznap és búcsúnak napja vala. A' mi népeink az 'altárok' labainál öszszeseregelve, mályhos megilletődtek a' legjobb 's legbiztonsátlanebb Monarkha első akaratjának felolvastatása által. Októbernek 16-dik napja, a' melly éppen oly nagy mind keserves emlékezetű nap, hasonló közönséges engesztelő ájtatosságok által innepeltessék-meg. A' mi akaratumk tehát az, hogy ezen a' napon a' meghalozott *Mária Antonia* Királyné emlékezetére az országnak minden templomaiban közönséges istentiszteleti ájtatosságok tartassanak, melyre Érsekséged (vagy Püspökséged) minden polgári és katona tisztviselőket hívatasson-meg. Nem akarjuk, hogy semmi prédikációk vagy halotti beszédek tartattassanak, tsak azt akarjuk, hogy a' prédikáló székekből az a' szívre ható és felséges írás felolvastassék, a' melly mint valamely tsudatétel által találtatott-meg, és a' melyben ez a' Fejedelemaszszony a' maga halála előtt néhány órákkal azokat az érzékenységeket kifejezte, a' mellyek a' Religió által egy Legkeresztényebb Királynénak 's legnyájasabb anyának szívében felferjesztetheznek. Minthogy ezen írásunknak ennél egyéb czélja niutsen, tehát kérjük istenünket, hogy a' maga szent és méltó gondviselete alatt tartsa-meg Érsekségedet (Püspökségedet). Költ a' Thüillériában, Október' 9-dikén, 1816 ban.

„Lajos.

Londoni újságokban írják, hogy *Montehenu* úrnak, a' *Szent Ilona* szigetén lévő Frantzia Biztosnak tudósításai szerint, *Bona-*

parte nagyon testesedik, napjában 4 és 3 órát ír, 's azon a' helyen, a' mellyen szabadon járhat ide 's tova, sokat mozog elé 's hátra. A' nevezett Biztos meghívatta égszer, hogy mennyen hozzá ebédre, de ez nem fogadta-el a' hívását.

Az öreg *Lafayettéről*, ki a' Bonaparte első Császárkodása alatt úgy elhalgatott volt hogy azt is alig lehetett felőlle tudni, hogy él-e vagy meghalt, hanem az ő *Kilából* lett visszatérése után a' világ' piatziára ismét kiállott vala, azt írják, hogy a' mostani képviselői választás' alkalmatosságával kevése múlt-el, hogy a' *Sequana* 's *Marne* departament' választói az egygyik kerületnek Candidatusává nem választották. Tsak egy voksra lett volna még szüksége.

B e t s.

Azokat a' jó forma summákból álló nyereségeket, mellyek a' *Hlubosch* nevű uradalom nagy lottériájával öszszekaptsoltatva 's az első versbéli sorsvonásokra határozotatva valának, e' hónap 19-dik napján az itt következő számok nyerték-el: —

A'	80,473	szám nyert	100,000	F.tot.
—	106,266	—	—	80,000 —
—	2495	—	—	60,000 —
—	82,500	—	—	40,000 —
—	17,615	—	—	20,000 —
—	46,234	—	—	15,000 —
—	50,537	—	—	10,000 —
—	53,117	—	—	5,000 —

Magának ezen nagy Uradalomnak 's több más vagyonoknak elnyerése, Nov. 30-dik napján esik-meg.

Okt. 18-dik napján Száz forint Huszaspénzért, Váltótzedulában 325 5/8 forintot,
 — egy Császári aranyért — fl. — kr. — egy Hollandus Aranyért — fl. — krt.
 Okt. 19-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzedulában 325 1/2 forintot,
 — egy Császári aranyért — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — krt
 Okt. 21-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzedulában 325 1/4 forintot. —
 egy Császári aranyért. — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — kr. adtak —

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

*Nagy Berki*ől Somogy Varmegyében. — September 28-dik napján Méltóságos Gróf Ladányi Smid eg László Tsászári Királyi Kamarás Ur betses életét 73-dik esztendejében guta-ütés által elvégezte. Holt tetemei illendő szomorú tisztelettel a' Familia kriptájába tétettek, Fő Tiszt. Babits Prépost. 's Veszprémi Kanonok által. Halotti pompája későbbben fog következni. Ezen boldogült Grófnak nagy hazafisága, igaz keresztényi élete, az ügyefogyottak eránt mindenkori bőkezűsége, alattvalóihoz valóóságos atyai szeretete, 's minden nemű és rendű ember társaihoz igaz-szívűsége annál fájdalmasabbá teszük az ő halálát, mennél ritkább ennyi 's illy nagy erkölcsi jóságokat együtt találni. A' köz tisztelet mindenkor áldani fogja az ő emlékezetét.

Gróf Károlyi Lajos második szü-
löttnek, és Gróf Waldstein Josef Urak-
nak útazásairól e'képpen tudósítottunk. —
Ezen nagy reménységű Ifjú Urak Sept. 13-án
a' magok' Felső Magyar országi tudományos
ezéltől folytatott útjokban Liptó Varmegyé-
be Sz. Miklótra érkeztek. Késérőik valá-
nak Dr. Tehel Lajos Ur szorgalmatos
Természet vizsgáló, 's a' Magyar Múzeum-
nak egyik Gondviselője; Tisz. 's Tudós
Elenyák György Piarista, a' Filozófiá-
nak Doktora és Tanítója; és Gábor Gy.
Gábor Ur. Előtte való nap felmentek ezen
szemeskedő utazók a' Tátra (Kárpát) he-
gyének Kriván nevű legmagasabb tsútságára,
mellynek széle 9, hossza tsak 12 lábnyi.
Ezen tsúts híres *Korabinszky* Ur meghatá-
rozása szerént 1333 öltel magosabb, mint a'
középtenger'szine. Illy idő tájban ezen út,
ha, nem élet veszedelmével is, legalább nagy
terhes fáradsággal szokott öszve kapszolvá
Ienni: de a' tudományra való vágyódás bá-
torságot öntött az utazókba, 's nyoltz óra-

kor a' hegytövében lévén tapasztalták, hogy
a' Thermometrum a' fagy ponton fellül
7 1/2 grádust mutatott, midőn pedig a'
hegytetőre jutottak 10 órakor, a' Thermo-
metrum 4 grádusra mutatott. Az ég tiszta
volt, 's így a' kilátás gyönyörűséges; ugyan
is körül nézhették M. országnak éjszaki ha-
tárait, Lengyel országnak széleit, 's Krak-
kó és Miszlenicze városokat láthatiák, vala-
mint látták a' szomszéd hegyeken azon a'
nagy tókat, mellyek tenger szemének ne-
veztetnek; végig látták Liptó Vgyét; 's a'
szomszéd vármegyéknek nagy részeit, és
midőn ezen látományokban gyönyörködne-
nek, szemekbe tűnt az éjszaki hegyeken az
a' magában különös ritkaság, hogy 13 vad-
ketskét együtt látnának. Sz. Miklóson
minden épületeket, és közönséges Intéze-
teket szemesen megvizsgáltak, 's megbizonyi-
tották, hogy tudni vágyó kívánságok min-
den tárgyakra újonnan elevenedett. — Az-
után a' közel lévő *Demanovai* barlangba is
leereszkedtek, és az ég és föld alatt lévő
ritkaságok látásával gazdagodván, Hradek-
nek, 's a' Bányavárosoknak látására tovább
indultak.

Ő Cs. K. Felsége az Udvari Hadi Can-
cellariának megparantsólói méltoztatott,
hogy T. N. *Somogy* vármegye Vice-Ispányá-
nak Cs. K. Camerarius *Tallian Boldizsár* ő
Nagyságának nyilatkoztassa ki az ő jó haza-
fiúi tselekedetével való különös meglege-
dését, mellyszerént a' tisztelt jöltévé haza-
fi a' maga 200 mérő gabonából álló és
2300 forintokra betsültetett öaként való
adományát, tulajdon költségén a' *Köprein-
tzi* katona-magazinumba szállította.

A' Fő Méltóságú *Nyitrai* Püspök Ő
Excellentiájának Canonica Visitatiójaheli
munkáihoz tartozik továbbá, hogy midőn
az Ájtatos Oskolabeli Atyák' Collegiuma

mellett elmenne, 's az épület' sok részeiben romlásokat látva, noha beteges állapotban lévő, mégis a' hintajából kiszállott, 's mi-nekutánna mindeneket megnevezetett vol-na, meg se' kérettetvén; tsak önnön maga egyességéből segedelmet ígért az épület ki igazittatására. Az ő különös Kegyessé-gének bizonyosságú szolgál nemkülömben az is, hogy a' megnevezett iskolákban tanuló 's a' Haza' jóvendőbeli Oszlopainak nevedő ifjúság közzül némellyeket esz-tendőnként járó Stipendiummal tart, és az erköltsök követésében 's tanulásban való vetelkedő buzgóság' felgerjesztetésére, vá-logatott foglalatú 's drága és gyönyörű kö-tésű könyveket osztat ki mindenik iskolá-ban az őt elsőbb Eminensek között, a' tanu-lásban való szorgalmatosságok' jutalmául. Tartsa-fenn az Isten hosszú időkre a' Hit' 's Haza' díszeré.

Fő Méltóságú és Fő Tisztelendő Szabó András Kassai Püspök Ur ő Nagysága Sep-tember vége felé rekeszté hé a' maga Pü-spöki Megyéjében hasonlóképpen munkába vett Canonica Visitatióját. Ezt ő oly pou-tossággal 's buzgósággal vitte, hogy az egész Püspöki Megyében egy Plébániát sem mel-lőzött el, hogy meg nem látogatta, 's figye-lemmel meg nem vizsgálta volna. Plébánia templomokban ő maga tartotta mindenütt az Oltári Sz. Áldozatot a' maga nyájáért; azután Hit' dolgában oktatta azt, és a' Bér-melés Szentségét osztotta. Ezt követte az Ekklesia', a' Plébánia', a' Fundációk', és az ahoz tartozó Papi Személyek' állapotjáról való vizsgálódás. A' Papság 's a' nép' er-költségségiről való tudakezódás sem mellöz-tetett el, a' melly felől való tanátskozás után a' bétűszó hibáknak és vissza élé-séknek elhárítatásokra szolgáló fogalmas eszközök rendeltettek. Kísérték a' Püspök Urat, az Archidiaconusokon és Vice Archi-diaconusokon kívül a' Szolgabírák és Eskudt-jeikkel egyetemben nemkülömben a' föld-es Uraragok Tisztviselőik. Magok a'

nem katolika vallásokon lévők is mely tisz-telettel fogadták mindenütt Püspök Ur ő Fő Méltóságát.

Ezen végbe vitt munkás foglatossága a' fentisztelt Püspök Urnak annál nagyobb emlékezetre méltó, mennél nehezebb 's ba-josabb hivatalos foglatosságokon ment ál-tal egész életében. Viselte ő tudniillik a' Capitularis Vicariátusnál a' Secretariusi hi-vatalt, a' Seminariumok' Directorságát, a' Theologica Facultas Directorságát, a' Gene-rális Vicariusságot; az Országos Deputáció-nak is a' tudományok dolgában ő volt egyik tagja. Ezelőtt öt esztendővel töltötte el a' papságban élt 50-dik esztendejét, 's így 'hát már 80 hoz közelít; 's még is illyen késő élete korában is ily nagy buzgósággal, 's közdítséretre méltó maga felajánlásával járt el ezen fáradságos munkában.

Erdély Ország.

Felsőleges Urunk kegyelmesen méltoz-tatott Méltóságos Naptsa Elek urat, ki is tsak kevéssel ennekelőtte mint N. Hunyad Vármegyei Vice-Ispány, az ezen Nagy Fe-jedelemségbéli Királyi Törvényes Táblához Assessornak nevezett vala, szép érdemeit és szolgálatbéli tehetőségét tekintvén, a' mindjárt nevezett N. Vármegyének Fő Is-pányává nevezni.

Itt Betsben Gróf Bethleni Bethlen Já-nos ő Nagyságát, ki is a' Colloredó Rege-mentjétől mint Kapitány, önnön kérésére, 's a' Felsőleges meglegedésnek kinyilatkoz-atás mellett, rangjának megtartásával, nyugodalomra bocsátatott vala, az Erdélyi Felsőleges Udvari Cancellariához számfellett való Udvari Concipistává, Erdélyben pedig Fő Kormányozó Széki számfellett való Con-cipistát M. Gyerő Monostori Bárány Kemény Miklós ő Ngát, Cs. K. Camerariuszá nevezni.

H i r a d á s.

Egy minden Kar Kor-Nem és Vallá-sbéli Emberekre nézve interessans, avagy hasznosul mulattató Kézírás került ma-mi-nap kezemhez. A' Szent Föld. a' Szent Pé-ter és Páulus apostolok által a' Szent Ilaestina jelenvaló állapotjának a' részle-

ninek is érdeklésével, és az ott lakó 's járó Keresztyének' Vallásos foglalatosságai' és a 'Törökök' némelly Politikai rendtartásai' előadása mellett készült lerajzolását foglalja az magában. Maundrell Henrik Úrnak elébb Anglus, azután pedig Német nyelven kijött utazásbeli leírása szerint, némelly más tudós Utazók' írásaiból is vett kihívítésekkel, több esztendőök előtt készítette azt Magyar nyelven Tek. Ns. Borsod és Heves Vármegyék Táblabírája Idősbb Szörgh Sámuel Ur, 's én azon Úrnak megegyezésével a' Magyar Világ eleibe kívánom azt botsátani. De a' mostani szűk idő miatt, módomban nintsen, hogy a' béli közhasznú zétiomnak ez által magamtól megfelelhessek. Ezért kéntzenittetek a' Munkát, előfizetések, a' vagy *Praenumeratio*ok alá botsátani; és az Előfizetők számának megtudásától annak nyomtatását felfüggeszteni. Mellynek is megtudhatását az itt Miskoltzon folyó esztendőbeli December 16-dik napján tartandó Országos Vásárnak idejére reménylvén; annak akkor leendő vételével azon lézsek, hogy a' Munkán a' közelébb jövő esztendőbéli Juliánna Napján ugyan Miskoltzon tartandó Országos Vásárra által eshessék: 's akkor azok, kik a' Nyomatványokat egyenesen az én Kezemből venni kívánják, azokat töllem hiba nélkül, azok pedig, kik inkább Pesten, vagy Debreczenben által venni szándékoznak, az oda való Szent József és Sz. György napi Vásárookra pontosan megkaphassák.

A³ mi a' Nyomatványok árrát nézi: tehát a' Könyv tsinos papíroson 's hasonló berűkkel nyomtatva legkönnyebb számítással 15, árkusokból fogvam állani; mint hogy a³ ki adásban a' zél nem más hanem egyedül a' Magyarúl olvasni kedvellőknek haszonnal lehető gyönyörködtetése: ehez képest, ha bár az Előfizetők száma öt, vagy csak négy száznál többre nem fogna is telni, azokra nézve egy egy Nyomatványnak árra váltó zédulaszerént, 1 Rhf és 30 kr. leszen.

Egyébb aránt egy' olly Tartománynak és Környékeinek előadását tárgyazvau a' Munka, mellyben a' Keresztyénségnek Felállítója az ő Váltságbeli foglalatosságait teljesítette, és a' mellynek mostani bitangolójától ohajtott visszaszerezéséért a' Keresztyének eleitől fogva annyi vért ontottak, sőt tsak tsupa megláthatásaért is olly sokat fáradtak, és költöttek; 's e' mellett, egy ollyan kéz által lévén annak leírása Magyar köntösbe öltöztetve, mellynek tiszta Magyarsága az általa hajdan kibatsátott *Kodrusból*, és más aprolékos Munkákból esmeretes lehet: innen én a' szokott előre való ditséréssel felhagyván, egyedül azt látom szükségesnek, hogy az Előfizetők' neveit, azoknak fizetései' bészédőjit, 's az őket illetendő Nyomatványok' általadójit, mint a' végett általam ennél fogva, a' bé vett szokás szerént, fáradságokért, 's a' nállok magokat jelentendő Előfizetők' Neveiknek, és azoktól béveendő Előfizetéseknek általok annak idejében 's pontosan hozzám leendő küldetéséért-, a' vagy a' helyben találtatható Királyi Cassabélt Hivatalok által az ide való Királyi Só Tisztséghez eszközöltehető assignaltatásáért minden tizedik Nyomatványnak nékik való ajánlásával, illendően meg kért Urakat ki nevezem. u. m. lézsenek azok.

Budánn Tek. Bikfalvi Falka Samuel, Gravenz. — *Debreczenben*. Esküdt Bartá István; Könyváros. — *Györben*. Tek. Laky Sámuel, Notarius. — *Gyulán* Bakay János; Könyvkötő. — *N. Váradon*. Cserepes Jonathan, Könyvkötő, — *Pesten*. Eggenberger. Könyváros, — *Rév Komáromban*. Töltésy István. Könyvkötő, — *Holdmező Vársárhelyen*. Sárosi Bénéjámín Könyvkötő. — *Erdélyben Kolosváron*. Gudmon János Könyváros, — *M. Vársárhelyen*. Debretzeni István, Könyvkötő Urak.

Költ Miskoltzon 7-dik Oktob. 1816.

Ns. Szigethy Mihály
Cs. Kir. Privil. Typographus által.